

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ: ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ (1025-1453)

III. Ανασύσταση του Βυζαντίου και υποταγή στους Οθωμανούς 2. Η Άλωση της Πόλης

α. Πολιορκία και άλωση της Πόλης:

- **1402: Μάχη της Άγκυρας** → αναρχία στην Οθωμανική αυτοκρατορία.
- **Μουράτ Β΄** (1421-1451):
 - επανέφερε την τάξη στην Οθωμανική αυτοκρατορία.
 - κατέλαβε τα **Γιάννενα** και τη **Θεσσαλονίκη** (1430).
 - νίκησε το σταυροφορικό στρατό στη **Βάρνα** (1444).
 - **προετοίμασε** την πολιορκία της Πόλης.
- **Μωάμεθ Β΄** (1451-1481):
 - [Πορθητής] → έχτισε το φρούριο **Ρούμελη** (στην ευρωπαϊκή ακτή Βοσπόρου).
 - Σκοπός:** → να εμποδίσει τον επισιτισμό της Πόλης από τον Εύξεινο Πόντο.
- **Κωνσταντίνος ΙΑ΄** (1449-1453):
 - [Παλαιολόγος] → **οργάνωσε** την αντίσταση του βυζαντινού λαού.
 - **ζήτησε** βοήθεια από τη Δύση και άλλα χριστιανικά κράτη.
- **Βυζαντινοί:**
 - ελάχιστες δυνάμεις.
 - αβοήθητοι από τα χριστιανικά κράτη.
 - αγωνίστηκαν ηρωικά σε έναν άνισο αγώνα.
- **Οθωμανοί:**
 - υπεροχή σε στρατιώτες και οπλισμό (κανόνια → νέο όπλο).
 - στρατιωτική υπερδύναμη της εποχής.
- **Πολιορκία Κωνσταντινούπολης:** 54 ημέρες (6 Απριλίου-29 Μαΐου 1453):
 - Τελική έφοδος: **29 Μαΐου**.
 - Σφοδρός βομβαρδισμός → ρήγματα στα τείχη της Πόλης → Είσοδος γενιτσάρων στην Πόλη.
 - Θάνατος του αυτοκράτορα.
 - Παράδοση της Πόλης.
 - Σφαγές, λεηλασίες επί 3 ημέρες.
- **Μωάμεθ Β΄:**
 - είσοδος στην Πόλη.
 - προσευχή στην Αγία Σοφία.
 - ανακήρυξη Κωνσταντινούπολης ως πρωτεύουσα του κράτους του.

β. Οι συνέπειες:

- **Αλωση:**

1. Συνέπειες στην **ψυχολογία των Ελλήνων:**

- τραυμάτισε την περηφάνεια τους.
- θρήνος σε όλους τους τόνους.
- διαμόρφωση ελπίδας για ανασύσταση του Γένους.

2. Το **πνεύμα του Βυζαντίου** μεταφέρθηκε στη Δύση από τους λογίους.

3. Οι **Οθωμανοί** έκλεισαν τους εμπορικούς δρόμους της Ανατολής → οι **Ευρωπαίοι** αναζήτησαν νέους κι έκαναν μεγάλες γεωγραφικές ανακαλύψεις.

γ. Η βυζαντινή πνευματική κληρονομιά:

- **Η βυζαντινή ιδεολογία:** → επηρέασε την ιδεολογία του **Μοσχοβίτικου κράτους**.

- **Ρώσοι:** → θεώρησαν ότι ήταν οι μοναδικοί **κληρονόμοι** της πνευματικής και πολιτικής παράδοσης του Βυζαντίου.

- ✓ **Αρχές 16ου αιώνα:** → θεωρία: **Μόσχα = Τρίτη Ρώμη**.

- **Ορθόδοξοι βαλκανικοί λαοί:**

- ✓ **Επηρεάστηκαν** από το βυζαντινό πολιτισμό.

- ✓ **Η Ορθοδοξία** συνέβαλε στη διατήρηση της πνευματικής τους ταυτότητας κατά την τουρκοκρατία.

- **Συνεισφορά βυζαντινού στον ευρωπαϊκό και παγκόσμιο πολιτισμό:**

1. **Διάσωση του ευρωπαϊκού πολιτισμού** από τους Άραβες (7ος-8ος αιώνας).

2. **Ανάπτυξη πρωτότυπης τέχνης.**

3. Διαφύλαξη, καλλιέργεια και μετάδοση **κλασικής κληρονομιάς** στην Ευρώπη.

4. **Ανάπτυξη νέων γραμματειακών ειδών και θετικών επιστημών.**

5. Τελειοποίηση οργάνωσης κρατικών υπηρεσιών.

6. Συμβολή στη διαμόρφωση: **θρησκευτικής μουσικής, μοναστισμού και ανθρωπιστικών σπουδών.**